

דף קיד.

עין משפט א.

או"ח סימן תעג פעיף א

א. מוזגין לו ^ז כוס ראשון ומקדש עליו ^ח ומברך שהחיינו ^ט. ואם חל

ז. ממשנה פסחים דף קי"ד, והכוסות צריכין שטיפה והדחה דכוס של ברכה הן, ולפי הזוה"ק והתיקונים כוס של ברכת המזון צריך שטיפה והדחה אפי' הוא נקי, וטוב שיהיה לו כלי מלא מים סמוך לשולחן כדי לשטוף ולהדיח בו הכוסות בין כוס לכוס. כה"ח אות א'.

וקודם הקידוש יאמר לשם יחוד, הביאו בכה"ח אות ג'. ושם מזכיר כל מצוות הלילה בלשם יחוד, ע"ש.

ובכוס הראשון יכוון כי הכוס עצמו הוא גימטריה אלהים ויכוון לבחינת תמורתו המתחלפות באותיות הקודמות להם כד"ט ואותיות א"ם אינם מתחלפות, וא"כ הוא שם אכדט"ם, וה' אצבעות יד הימין האוחזות הכוס הם כנגד אותיות אכדט"ם, והיין שבתוך הכוס ג"כ רומז לשם זה כי היין גימטריה ע' ואם נחבר אותו עם ה' אצבעות יהיה ע"ה כמנין אכדט"ם עם הכולל, ובהוי' דברכת הקידוש תכוון לשם ע"ב, שהוא בחינת החכמה. ובכוס שני הוא בחינת הבינה ותכוון בו לשם אכדט"ם בהתחלקו לשנים א"ם-ג"ל, כי כד"ט גי' ג"ל, ובהוי' דברכת אשר גאלנו, לפני שתיית כוס שני יכוון לשם ס"ג שהוא בחינת הבינה.

ושני כוסות האחרונים הם בחינת חסדים וגבורות, וע"כ בין כוס שלישי לרביעי לא ישתה כלל כדי שלא להפריד בניהם בין החסדים לגבורות כי הם אחד.

וכוס שלישי הוא בבחינת חסדים שבדעת, ויכוון לשם אכדט"ם "במספרו" שהוא גימטריה ע"ד ועם הכולל ע"ה שהוא ג"פ יב"ק ר"ל ג"פ הוי"ה אלהים שכל אחד הוא גימטריה יב"ק, וגם יכוון לשם מ"ה שהוא בחינת החסדים שבדעת.

וכוס רביעי הוא בבחינת הגבורות ויכוון לשם אכדט"ם בבחינת מספרו שהוא בגמטריה ע"ד וכן לשם ב"ן שהוא בחינת הגבורות שבדעת, אך יש לחבר שני הכוונות הנ"ל בכוס השלישי, ואח"כ לכוון בשניהם בכוס הרביעי כמבואר בשער הכוונות ובעץ חיים פ"ב ופ"ג. כה"ח אות ד'.

ח. ולפי דברי האר"י כל הקידושין מעומד בין של שבת בין של יו"ט, וקודם הקידוש יאמר מזמור לדוד ה' רועי וכו'... ואין קידוש יו"ט מדין תורה. כה"ח אות ה' ד"ה ודע.

ט. ומכוון בזה לפטור אכילת המצה, ואינו מברך שעשה נסים כיון שהוא עתיד לאמרו בהגדה, כ"כ הטור, ובדרשות מהרי"ל כתב לפי שהיא מצוה הכתובה בתורה ואין מברכים על הנסים אלא על מצוה דרבנן, כגון חנוכה ופורים ומשום דיום ישועה הוא עדיף מנסים. כה"ח אות ה'.

ואם לא בירך שהחיינו בלילה הראשונה מברך כל השבעה. מ"א ס"ק א'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בשבת אומר ויכולו השמים, ואם חל במוצאי שבת אומר יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן ולסימן יקנה"ז. ואם שכח להבדיל ולא נזכר עד שהתחיל ההגדה, ישרים עד גאל ישראל ואח"כ יבדיל וישתה הכוס השני ל.

וגם בשמיני עצרת שצריך לומר זמן אם שכח י"א דיש לו תשלומין כל שבעה, וכיון שיש חולקין ספק ברכות להקל. כ"כ במ"ב אות א'.

ואם שכח לומר זמן מברך מיד אחר השתיה, ואם שכח מברך למחרת אפי' באמצע השוק. כה"ח אות י"ג.

ואם אין לו כוס מברך זמן בלא כוס. שם אות י"ד.

ואם לא אמר קידוש בלילה אומרו למחרת, אבל אם לא אמר ההגדה אין לה תשלומין שהרי הכתוב אומר בעבור זה, לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך. מ"א סי' תפ"ה.

ואם לא אמר ההגדה עד אחר חצות יאמר אותה ויאכל המצה בלא ברכת על אכילת מצה, וד' כוסות ישתה בברכה אחת על כולן אם לא הפסיק בניהם בברכת המזון.

מה שלא מברכים על הבשמים כיון שאכילה ושתיה מועילה כמו בשמים, כ"כ התוס' בפסחים ק"ב ע"ב ד"ה רב, והרא"ש.

והגם שבכל השנה לדעת השו"ע בסי' רצ"ו סעיף ו' יש לומר ההבדלה בישיבה, ביו"ט שחל להיות במוש"ק אומרים ההבדלה בעמידה כדברי האר"י ז"ל. כה"ח אות כ'.

דכיון שהתחיל ההגדה על כוס שני אינו רשאי לשתות. כ"כ הגאון כדעת המלחמות ודלא כבעל המאור.

ואם נזכר רק אחרי שתיית כוס שני, יבדיל על כוס אחר ואח"כ יאכל כי אסור לאכול לפני שהבדיל, כמבואר בסי' רצ"ט.

ואם נזכר באמצע הסעודה שלא הבדיל מפסיק ומבדיל אך אם דעתו לשתות יין באמצע הסעודה אינו מברך ברכת בורא פרי הגפן. ואין לומר ההלל והבדלה על כוס רביעי דאין אומרים ב' קדושות על כוס אחד, ודוקא קידוש והבדלה מותר דשניהם ענין אחד דגם בהבדלה אומרים המבדיל בין קודש לקודש. מ"א ס"ק ב', ומ"ב אות ה'. וכה"ח אות כ"ג. ואם נזכר שלא הבדיל רק אחרי שגמר סעודתו לאחר שאכל האפיקומן לא יבדיל קודם ברכת המזון דנראה כמוסיף על הכוסות, אלא ימתין עד אחר בהמ"ז ואז יאמר ברכת הנר וההבדלה וישתה הכוס של בהמ"ז. כה"ח אות כ"ה.

ואם לא נזכר שלא הבדיל רק עד אחר ששתה כוס שלישי יאמר הלל ויבדיל על כוס רביעי, כי אין ברירה הגם שזה ב' קדושות על כוס אחד, וה"ה אם לא נזכר רק עד אחר ששתה כוס ד' יבדיל על כוס חמישי כי אין לו ברירה. כה"ח אות כ"ו.

הגה: ואין ליטול ידיו קודם הקידוש^מ אם לא שידיו אינם נקיות שיטול מעט^נ, אבל לא יברך על הנטילה.

הגה: בעל הבית לא ימזוג לעצמו^ס, אלא אחר מוזג לו דרך חירות.

עין משפט ב. או"ח סימן רע"א סעיף י

י. יא. מקדש על כוס יין מלא שלא יהיה פגום^ע, וטעון כל מה שטעון כוס ברהמ"ז^פ.

אומר ויכולו בעמידה^ז ואח"כ גפן וקידוש.

מ. כיון שיש הפסק גדול עד הכרפס אין לעשות כן. כה"ח אות כ"ז.

נ. דנראה שסובר שהקידוש צריך נטילה ע"כ לא יטול נטילה גמורה גם כשידיו אינם נקיות יטול אותם במעט מים. מ"ב אות ז'.

ס. וי"א ואם רוצה למזוג לעצמו כדי לכוון כוונת המזיגה תבא עליו ברכה והוא כלא אפשר ע"י אחר. כה"ח אות ל"א. ואשה בימי טומאתה תזהר שלא תמזוג לבעלה וכן הבעל לא ימזוג לה. שו"ע יור"ד סימן קצ"ה ס"י וסעיף י"ג.

י. הסימנים קדש ורחץ כרפס וכו', יאמר בפה כי יש בהם סודות גדולים ונפלאים. כה"ח אות ל"ב.

ע. ובלא אפשר, מברך על כוס פגום כמ"ש בסוף סי' קפ"ב. וה"ה אם אינו מלא מותר לקדש בו בדיעבד כל שיש בו רביעית, כה"ח אות נ"ו.

פ. כגון מדיחו מבפנים ושוטפו מבחוץ, וממלא יין, ואוחז בימינו, ומגביהו מן הקרקע טפח או יותר, ולא יסייע ביד שמאל ועיין בסי' קפ"ב-קפ"ג.

י. ובשער הכוונות כתב שיש לקבל הכוס מאחר בשתי ידיו משתי ידיו של האחר, ויחזיק אותו כנגד החזה ואח"כ יחזיק אותו ביד הימנית בלבד בלי סיוע יד שמאל. שה"כ דף ע' ע"א.

י. צריך למזוג אחר שיאחז אותו כנגד החזה ואח"כ יתן עיניו בכוס וימזוג בג"פ. ועיין בכה"ח אות נ"ח כוונות בזה ע"פ דברי האר"י ז"ל.

צ. שהוא עדות על בריאת העולם, ועדים צריכים מעומד.

י. ובשער הכוונות כתב דצריך לעמוד בשעת הקידושים. דף ע' ע"ד, ואח"כ יושב וטועם מן הכוס.

ויאמר מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר לפני הקידוש ואח"כ לשם יחוד.

ועיין בכה"ח אות ס"ג נוסח הקידוש ושאלין להוסיף עליו, שיש לומר זכר ליציאת מצרים

הגה: יכול לעמוד בשעת הקידוש **ק** וטוב לשבת ונוהגים לשבת גם בשעה שאומרים ויכולו רק כשמתחילין עומדין קצת לכבוד השם הרמוז בראשי תיבות של "ויכולו השמים והארץ וכל" וכו'.

הגה: כשמתחיל הקידוש יתן עיניו בנרות **ר**, ובשעת הקידוש בכוס של ברכה.

או"ח סימן תעג פעיף ד

עין משפט ג.

ה. ד. מביאין לפני בעל הבית **ש קערה שיש בה ג' **ת** מצות, ומרור,**

ומיד ושבת קודשך באהבה וברצון בלי התוספת כי בנו בחרת כי זו טעות, וכן יש להתחיל יום הששי ויכולו", כדי להשלים ע"ב תיבות.

ק. אך לטעום רק מיושב דאין ראוי לת"ח לשתות מעומד, כה"ח אות ס"ד. ועיין בכה"ח טעם מדוע אין אומרים זמן בקידוש שבת.

ר. **ו** כי ב' פעמים נר עולה ת"ק והוא רפואה לפסיעה גסה שנוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם, ד"מ בשם המהרי"ל. ובטור כתב שיש ליתן מהיין על העין והיא רפואה, אך בסי' שכ"ח מבואר דאסור לעשות כן בשבת משום רפואה. אך הר"ן ורש"י כתבו דשתיית היין מקידוש הוי רפואה, מ"א ס"ק כ"ד.

ש. משמע דא"צ לכל בני הבית שיהיה להם קערה משלהם.

ת. **ו** כי ב' ללחם משנה ואחת לפורסה חציה לאפיקומן וחציה ללחם עוני מה דרכו של עני בפרוסה. כה"ח אות מ"ג. אבל הרי"ף כתב דא"צ אלא ב' מצות, מ"מ לדעת האר"י ז"ל והזהר צריך ג' מצות ע"פ סודן של דברים אחת כנגד חכמה והאמצעית כנגד בינה והתחתונה כנגד הדעת. כה"ח אות מ"ד.

וחרוסת^א, וכרפס או ירק אחר^ב, ומי מלח^ג, ושני תבשילים אחד זכר לפסח ואחד זכר לקרבן חגיגה^ד, ונהגו בבשר ובביצה^ה, והבשר נהגו בזרוע צלי על גחלים, והביצה תהיה מבושלת.

הגה: ויסדר הקערה לפניו^ו שהראשון יהיה קרוב לפניו יותר מזה שבא אחריו, דהיינו הכרפס יהיה למעלה מן הכל וכן על זה הדרך.

א. כדי לטבל בו המרור.

ב. שנאכל חי וגם מבושל כדי לברך עליו בורא פרי האדמה, ובלבד שהירק לא יהיה מאותם שיוצאים בהם ידי חובת מרור דאז לא יאכל לברך על אכילת מרור אח"כ. כה"ח אות מ"ח.

ונוהגים ליקח כרפס משום דכרפס למפרע הוא ס' - פרך ר"ל דששים רבוא עבדו בפרך במצרים, וגם גמטריה ש"ס שהוא שם אלהים במילוי יודי"ן שהוא ש', ואם נמלא גם שי"ן במלוי יהיה ביחד ש"ס כמנין כרפס, והוא הקטנות דמוח חכמה שבנצח דאימא ויש לכוון גם שאר הקטנות דמוח בינה במילוי ההי"ן ודדעת במילוי האלפי"ן, וא"כ אין זה מקרה שלוקחים כרפס דוקא. כה"ח אות מ"ט.

ג. ואם חל בשבת יכין מי המלח מבעוד יום כמ"ש בסי' שכ"א סעיף ב', ואם לא עשה קודם שבת יעשה מעט מלח. גם אחרי שגמר לאכול מהכרפס ומי המלח ישאיר מעט מהם בקערה ע"פ סודן של דברים. כה"ח אות ב"ן.

ד. אפי' שחל במוצאי שבת שאין קרבן חגיגה מ"מ כיון שזה רק לזכר עושין גם כנגד קרבן חגיגה. כה"ח אות נ"ד, ומ"ב אות כ"ב. וי"א אחד כנגד משה והשני כנגד אהרן שעל ידם נעשו הנסים. שם.

ה. על דרך בעיא רחמנא למפרק יתנא בזרוע נטויה, ויש לצלות הביצה והזרוע מבעוד יום דביו"ט אסור כי לא אוכלים אותם בלילה, ובכך איש חי פ' צו אות ל' כתב דאם שכח מותר לצלות אותם ביו"ט.

ו. ואין להניח המי מלח בקערה אלא מחוץ לקערה, ועיין בכף החיים סדר הקערה ע"פ הארי"י ז"ל באות נ"ח, והג' מצות כנגד חב"ד ולא כח"ב, ע"ש.

ונוהגו שיהיה זרוע אך לא עצם בלבד דאין זה תבשיל אלא עם קצת בשר עליו, ואם אין לו זרוע יקח בשר בלא עצם מב' הפרקים של הארכובה. כה"ח אות ס'.